

Barcelona

Blava

6 itineraris de **submarinisme**
per a descobrir

6 itinerarios de **submarinismo**
para descubrir

6 **scuba diving** itineraries
to discover

Ajuntament de
Barcelona

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona
Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona
Supported by Barcelona City Council

Barcelona Blava

Un entorn subaquàtic per descobrir!

Les platges urbanes, els espigons i les esculleres de la ciutat de Barcelona amaguen veritables tresors naturals propis i únics, fàcils de descobrir i molt accessibles per a la pràctica de les activitats subaquàtiques.

Els submarinistes que, generalment, viuen a prop d'aquests entorns, es desplacen amb freqüència molts quilòmetres en vehicles contaminants per practicar el busseig lluny de casa. Amb aquests itineraris subaquàtics de la ciutat volem, tot fent un exercici de sostenibilitat, apropar i donar a conèixer la Barcelona submergida als ciutadans i ciutadanes que practiquen aquest esport.

A pocs metres dels edificis, tot just travessant les platges i espigons, podem observar i gaudir de nombrosos animals, plantes, algues i altres organismes característics del Mediterrani.

Tot i que són hàbitats amb una forta pressió urbanística, compten amb una gran biodiversitat gràcies a l'aportació de sediments i d'estructures artificials que actuen com a veritables biòtops. Tot plegat facilita que hi hagi una gran varietat de vida marina i uns medis particulars sovint desconeguts per la població i insospitats per als submarinistes. Per aquest motiu, volem apropar i convidar la ciutadania al seu coneixement a través d'aquesta guia d'itineraris submarins.

Us proposem 6 itineraris de busseig per descobrir aquests particulars espais urbans subaquàtics i la seva fauna, tan important i indissoluble com qualsevol altra, amb l'objectiu que la reconegueu com a part de la ciutat.

Benvinguts i benvingudes a la Barcelona blava!

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Índex

Barcelona
Blava

Bones pràctiques
del submarinisme

Consells de seguretat

Guia d'espècies més
comunes al litoral
barceloní

Pág. 53

Itineraris

Parc del Fòrum.
Banys del Fòrum de Barcelona

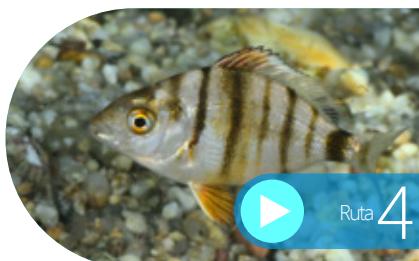
Ruta 1

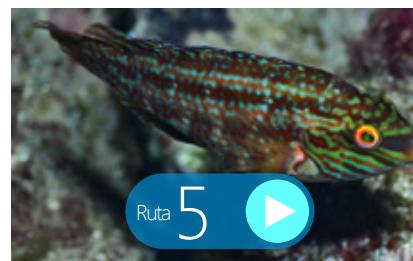
Ruta 2

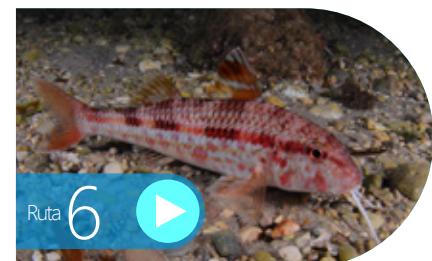
Ruta 3

Ruta 4

Ruta 5

Ruta 6

Platja Nova Icària.
Espigó del Bogatell

Platja Nova Icària.
Port Olímpic

Escullera de l'hotel W

Barcelona

Blava

Bones pràctiques del submarinisme

Amb l'objectiu que la nostra presència alteri tan poc com sigui possible l'ecosistema marí, oferim uns consells bàsics de bones pràctiques del submarinisme. És responsabilitat de totes les persones que practiquem aquest esport, com a ambaixadors del medi marí, mantenir l'entorn intacte, respectar els seus habitants i deixar el lloc que hem visitat tal com estava abans d'introduir-nos-hi.

A continuació, us presentem una sèrie de recomanacions i accions per tal de garantir una pràctica sostenible del submarinisme:

Evitem molestar i tocar els animals. L'objectiu de les nostres immersions és observar-los i, si en tenim la possibilitat, fotografiar els diferents organismes marins, però sempre sense interferir-hi.

Alimentar els animals és una mala idea, ja que alterariem el seu comportament i, per tant, l'ecosistema.

Vigilem de no malmetre ni picar el fons i l'entorn amb les aletes o altres estris que portem. Hem de procurar mantenir un òptim control de la flotabilitat.

Els recursos de la mar, siguin de natura viva o morta, li pertanyen. No ens endurem petxines, closques ni pedres com a record.

L'únic record que és bona idea que ens enduguem és la brossa i els plàstics que puguem trobar, sempre que aquesta acció no malmeti l'entorn ni posi en risc la nostra seguretat ni la dels altres.

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Barcelona Blava

Consells de seguretat

1. Garantiu-vos un bon estat de salut. Tenir un bon estat físic és bàsic per guanyar seguretat i evitar accidents.

2. Compte amb el nombre d'immersions diàries. No es recomana fer més de dues immersions diàries i es recomana passar un mínim de 5 hores a la superfície entre les immersions.

3. Planifiqueu la immersió, no volem ensurts. Per evitar accidents és necessària una correcta planificació i execució del pla establert.

4. Eviteu la immersió si teniu mucositat abundant. Pot entorpir la compensació i causar lesions als sinus i a les orelles. Sobretot, no continueu el descens si patiu molèsties a les orelles o als sinus.

5. Escolteu el cos i respecteu les vostres limitacions. Heu de ser conscient de les vostres limitacions i atribucions com a submarinista, i dels riscos associats amb la pràctica d'aquest esport.

6. Respireu tot el que necessiteu durant la immersió i eviteu les apnees. Evitar aquesta maniobra és fonamental per no patir intoxicacions per CO₂ i sobrepressions pulmonars.

7. Deixeu l'activitat física intensa per a un altre moment. Les 12 hores anteriors i posteriors a la pràctica del busseig no es recomana fer grans esforços ni ascendir a més de 600 metres per sobre del nivell del mar.

8. Deixeu la pràctica de l'apnea per a un altre dia. No feu mai apnees el mateix dia que hàgiu fet una immersió amb escafandre, ja que quan torneu a exposar el cos a la

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona Blava

Consells de seguretat

pressió sense eliminar l'aire estareu dificultant l'eliminació del nitrogen residual de l'organisme, i això podria arribar a provocar lesions i accidents per descompressió.

9. Hidrateu-vos. Es recomana estar ben hidratat abans i després de la immersió, ja que, encara que no ho sembli, sota l'aigua es produeix una gran deshidratació.

10. Eviteu el consum de drogues i alcohol. Aquestes substàncies alteren les funcions cognitives i fisiològiques i us exposen a un greu risc durant la pràctica del busseig.

11. Reviseu el material. Comproveu amb freqüència el correcte i bon funcionament del material d'immersió per evitar ensurts.

12. Formeu-vos amb instructors/es qualificats/es. Ampliant la formació guanyareu seguretat; busqueu sempre instructors/es que estiguin ben qualificats per tal de tenir més eines i coneixement envers les activitats que fareu.

I recordeu que sempre haureu de seguir les lleis, les instruccions i recomanacions que regulen la pràctica del busseig i que es marquen des dels organismes de govern i regulació del lloc on la fareu. Busqueu un centre d'immersió de referència i informeu-vos-en abans!

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Itineraris

Ruta 1

2 3 4 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 1

Parc del Fòrum

Banys del Fòrum de Barcelona

Dificultat
fàcilProfunditat màx.
-6 mDistància
200 mEntrada al mar
escales

L'accés a l'aigua en aquest itinerari es realitza còmodament des de les escales que podem trobar en qualsevol punt dels banys del Fòrum. Buscarem el punt d'accés més pròxim al centre d'immersió, just davant de la seu de la FECDAS. Un cop dins de l'aigua, ens dirigirem cap als primers pilons o columnes tot nedant sobre un fons de no més de -3 metres de fondària, de tipus terregall, on ja trobarem un gran nombre d'espècies. Entre

Bursatella leachii

les més freqüents, podrem observar bancs de salpes, sards, variades, orades, llises i tords, com el *Syphodus tinca* i *Syphodus rostratus*. Com a curiositat d'aquesta primera zona, cal esmentar que podríem trobar l'espècie al·lòctona d'opistobranqui *Bursatella leachii*, de la família de les llebres de mar, que es caracteritza per arribar a mides de fins a 25 cm.

Més enllà de les columnes, un fons de roques i blocs de granit descendeix pronunciadament fins a tocar la fondària màxima dels -6 metres, i avança cap a una nova zona de llot fi que s'aixeca en suspensió molt fàcilment i que enterboleix molt la visibilitat, per la qual cosa convé mantenir una bona flotabilitat i tècnica d'aleteig. Sobre aquest llot és fàcil veure el *Gobius xantocephalus*.

Localització

Itineraris

Ruta 1**2****3****4****5****6**

Barcelona Blava

Parc del Fòrum.

Banys del Fòrum de Barcelona

Continuarem navegant per aquest fons direcció sud/sud-oest i veurem que el fons ascendeix progressivament. Durant aquest trajecte, potser tindrem la sort de trobar la tímida serp de sorra *Ophisurus serpens*. Continuarem pel camí invers quan hagim fet 100 metres de recorregut. Ascendirem progressivament pels blocs de granit, que ens quedarán a mà esquerra. Atractives espècies com l'opistobranqui *Felimare picta*, la

Placida cremoniana i l'*Antiopella cristata* poden aparèixer sobre aquest fons.

De mica en mica tornarem fins a arribar de nou a la zona de les columnes per observar a les bases tripterígids, blènnids i alguna petita escórpora. A punt de sortir per les escales i finalitzar la immersió ens podrem distreure a molt poca fondària buscant pel fons la vida de macro.

Sabies que...

Felimare picta

La *Felimare picta* és un nudibranqui de mida gran i freqüent a la zona dels banys del Fòrum. La seva coloració, que pot anar des del gris verdós fins al blau o el groc, depèn i varia en funció de l'alimentació.

Busca... i troba!

Gobius xanthocephalus

Gobius xanthocephalus. Peix de només 8/10 cm, cos allargat i cilíndric. La seva coloració característica, amb petites taques vermelles en línia sobre un cos blanquinós i un cap groc/daurat, crida l'atenció perquè és un dels gòbids més atractius per a la fotografia macro.

Pistes: busca'l en fons de sorra fina a prop de petits refugis de pedra.

**Guia d'espècies més
comunes al litoral
barceloní**

Itineraris

1 Ruta 2

3 4 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 2

Parc del Fòrum

Zona exterior dels banys del Fòrum de Barcelona

Dificultat
mitjanaProfunditat màx.
-12 mDistància
600 mEntrada al mar
plataforma

L'accés a l'aigua en aquest itinerari es realitza còmodament des de qualsevol punt de la zona de banys del Fòrum, però la nostra proposta és entrar al mar des de la primera plataforma saltant-hi directament. Un cop equipats i dins de l'aigua, ens dirigirem a la zona de blocs de pedra que hi ha just al davant i buscarem la primera escletxa (com una sèrie de passadissos). Recomanem el desplaçament per la superfície, ja que

Parablennius pilicornis

aquí hi ha molt poca fondària. A més, estalviarem consum d'aire i podrem observar des de la superfície l'abundant fauna pròpia d'aquests hàbitats: petits espàrids, llises, tords, acolorits fadrins i els sempre simpàtics i curiosos blènnids. Proposem de fer aquest passadís només si les condicions del mar ens ho permeten: com que hi ha molt poca fondària, l'onada es treu i els pas pot ser impossible.

El *Parablennius pilicornis* és un blènnid bastant abundant a les nostres aigües, força curiós i de coloració molt variable. Es distingeix per les banyetes ramificades en 5 palets, i el podem trobar fàcilment en aquest passadís.

Un cop passat aquest tram, iniciarem el descens i ens dirigirem a la punta de l'espigó transversal que hi ha a la nostra escullera, passant per damunt del sorral. Durant la navegació hem de recordar que si observem la sorra i la columna d'aigua podem trobar visites interessants.

Localització

Itineraris

1

Ruta 2

3

4

5

6

Barcelona Blava

Parc del Fòrum.

Zona exterior dels banys del Fòrum de Barcelona

Arribarem a la punta submergida de l'espigó i el seguirem per la base de pedres i blocs. Després començarem el camí de tornada i la part important de la immersió. Durant tot aquest trajecte veurem els blocs i pedres de l'escullera submergida i la seva característica fauna: a mà dreta ens quedarà la pedra, i a mà esquerra, el sorral. De mica en mica

anirem ascendint per trobar-nos de nou al pas d'entrada als banys del Fòrum, per on tornarem a passar en el camí de tornada, en què ens podem acabar de distreure mirant el fons de terregall a prop de les escales de sortida, on finalitzarem la immersió.

Sabies que...

Els espets *Sphyraena sphyraena* acostumen a nedar en grup.

En aquesta zona, al vessant exterior i al sorral, podem trobar sorpreses a la columna d'aigua en forma de "peix de vol", peixos de caràcter depredador. L'orografia del terreny i els factors mediambientals que s'hi produueixen, com l'escullera "trencanades", el sorral, la sortida d'aigua dolça al costat, etc., proporcionen les condicions perquè grans espècies nedadores com llobarros, *Dicentrarchus labrax*, dentols, *Dentex dentex*, palometes, *Lichia amia*, espets, *Sphyraena sphyraena*, i cervies, *Seriola dumerili*, es puguin deixar veure. Ulls atents, són ràpids nedant!

Busca... I troba!

Placida cremoniana

Entre els blocs de formigó més superficials recoberts d'algues verdes podem trobar la *Placida cremoniana*, un nudibranqui taronja i negre que s'alimenta d'algunes espècies d'alga que hi ha al Fòrum. Tot i presentar una coloració ataronjada molt vistosa, la seva reduïda mida, de tan sols 1 cm, en complica la identificació.

Aquest nudibranqui té la capacitat de retenir els cloroplasts de les algues de les quals s'alimenta i aprofitar-se nutricionalment de la seva activitat fotosintètica. Els cloroplasts són els orgànuls cel·lulars que hi ha en totes les algues i les plantes, i són els encarregats de transformar l'energia solar en aliment a través de la fotosíntesi. La *Placida cremoniana* pot aprofitar-se d'aquests orgànuls vegetals i utilitzar-los com si fossin plaques fotovoltaiques per al seu benefici!

Pistes: busca la seva característica coloració ataronjada entre les algues de les quals s'alimenta.

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

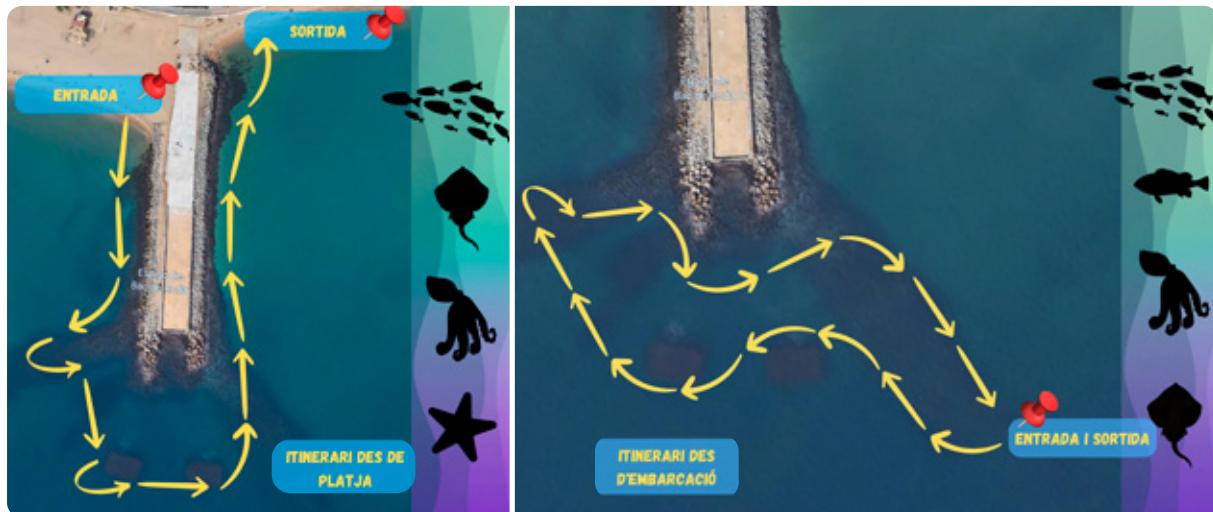
Itineraris

1 2 Ruta 3 4 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 3

Escullera de la Mar Bella

Dificultat
mitjanaProfunditat màx.
-5/10 mDistància
650/600 mEntrada al mar
**des de platja
des de barca**

Per a aquest punt d'immersió s'han plantejat dos possibles itineraris, una ruta d'accés a peu accedint des de la platja i una ruta des de la barca.

Blènnid. *Parablennius pilicornis*

Per a la ruta a peu, s'accedeix a l'aigua amb l'espicó a mà esquerra i es continua resseguint l'espicó, navegant entre els blocs submergits fins a arribar al límit de la zona de banys, delimitat per unes boies groques. Un cop arribem a l'espicó submergit, el saltarem i navegarem 60 metres cap al sud-est/est des de l'espicó, fins a arribar a dues plataformes que descansen entre 6-8 metres de fondària. Rodejarem les plataformes i tornarem a la platja resseguint l'espicó per la banda dreta, tal com s'observa al mapa.

Per a la ruta des de la barca, ens aproximarem a l'espicó, el resseguirem en direcció sud-oest i tornarem a la barca donant la volta per darrere de les plataformes, entretenint-nos en la seva exploració. Entre els blocs submergits de l'espicó i les plataformes de formigó podrem observar un fons sorrenc habitat per blènnids, góbids, espàrids, pops i altres organismes que utilitzen aquest tipus de substrat per alimentar-se, reproduir-se i buscar refugi.

Itineraris

1 2 **Ruta 3** 4 5 6

Barcelona
Blava

Escullera de la Mar Bella

Aquestes plataformes presenten unes cavitats que es poden creuar, tot i que travessar-les incrementaria la dificultat de la immersió perquè es tractaria d'una activitat de busseig a través d'una estructura amb un

sostre físic que impedeix l'accés directe a superfície. Recomanem precaució i les titulacions i experiència necessàries per realitzar una immersió d'aquest tipus amb els riscos associats que comporta.

Sabies que...

Els blocs de formigó que s'utilitzen per construir els espigons són refugi per a una gran diversitat d'organismes que colonitzen aquestes superfícies i esdevenen punts calents de biodiversitat marina. Podem trobar una gran varietat d'esponges, briozous, algues, anèl·lids de tub, pops i fins i tot cavallets de mar, entre altres organismes, habitant aquests espais creats per l'home.

Busca... i troba!

Hippocampus hippocampus

Hippocampus guttulatus

En aquest punt d'immersió, concretament a les plataformes submergides, es poden trobar dues espècies de cavallet de mar, *Hippocampus hippocampus* i *Hippocampus guttulatus*. Una de les característiques més interessants dels cavallets de mar és la capacitat d'aparentar invisibilitat gràcies a la pell camuflada. Aquesta pell està coberta d'espinetes i taques que imiten les textures i els colors de l'entorn, cosa que els permet confondre's amb les plantes marines i passar desapercebuts davant dels depredadors.

Pistes: acostumen a imitar el moviment de les algues. Fixeu-vos bé en el que és una alga i en el que no ho és!

Guía d'espècies més comunes al litoral barceloní

Itineraris

1 2 3 Ruta 4 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 4

Platja Nova Icària

Espigó del Bogatell

Dificultat
fàcilProfunditat màx.
-6/-8 mDistància
600 mEntrada al mar
des de platja

Iniciarem la immersió a peu de platja, al costat de l'espigó del Bogatell de la platja de Nova Icària. Entrarem a l'aigua amb l'espigó a mà esquerra i recorrem uns 100 metres aproximadament, on passarem d'un fons principalment arenós amb algunes pedres a una barra submergida de pedra. Un cop trobem la barra, la resseguirem pel costat (amb la barra a mà esquerra) fins al final, on ens trobarem entre -6 i -8 metres. En aquest

Diplodus puntazzo

punt hi ha l'espigó acabat en forma arrodonida, el qual podrem resseguir buscant fauna i flora. Aquest recorregut té uns 200 metres de distància aproximadament. Un cop acabat, tornarem en sentit invers (si es vol, en comptes de tornar pel costat de l'escullera, es pot tornar en diagonal fins a arribar al centre de la platja).

Entre les espècies de peixos nedadors més comunes hi ha les variades (*Diplodus vulgaris*) i els sards (*Diplodus sargus*), les salpes (*Sarpa salpa*), les castanyoles (*Chromis chromis*), les oblates (*Oblada melanura*), la morruda (*Diplodus puntazzo*), el mubre (*Lithognathus mormyrus*) i les llises (*Chelon labrosus*), el moll de roca (*Mullus surmuletus*), el gobi de les anemones (*Gobius incognitus*) i l'escórpora (*Scorpaena porcus*).

Localització

Itineraris

1 2 3 **Ruta 4** 5 6

Barcelona Blava

Platja Nova Icària.

Espigó del Bogatell

També és comú trobar cnidaris com els tomàquets de mar (*Actinia equina*), *Aiptasia couchii* i el conejut com a arbre de Nadal (*Pennaria disticha*). Si busquem entre les roques, potser podrem veure el cranc pelut (*Eriphia verrucosa*).

Sabies que...

Eriphia verrucosa

El cranc pelut (*Eriphia verrucosa*) és exclusiu de zones de poca fondària, a la zona de rompent, on es refugia a les esquerdes. Havia estat una espècie molt preuada per a la gastronomia i que era molt comuna a les costes nord-oest del Mediterrani, però actualment és una espècie protegida i la seva captura està prohibida. Avui dia, però, la seva població ha començat a disminuir a causa de la depredació del cranc blau (*Callinectes sapidus*), que és capaç de devorar-lo.

Busca... I troba!

Diplodus vulgaris

Diplodus sargus

Saps diferenciar un sard (*Diplodus sargus*) d'una variada (*Diplodus vulgaris*)? Tots dos són de color platejat, amb el cos ovalat i els llavis gruixuts, però el sard té un dibuix de fines línies transversals més o menys definides al llarg del cos i una petita taca negra a la base de la cua. En canvi, la variada té fines ratlles daurades i dues bandes verticals negres molt característiques, una a la base de la cua i l'altra darrere del cap.

Pistes: la presència de variades damunt de roques pot indicar la presència de sards sota les pedres!

Guía d'espècies més
comunes al litoral
barceloní

Itineraris

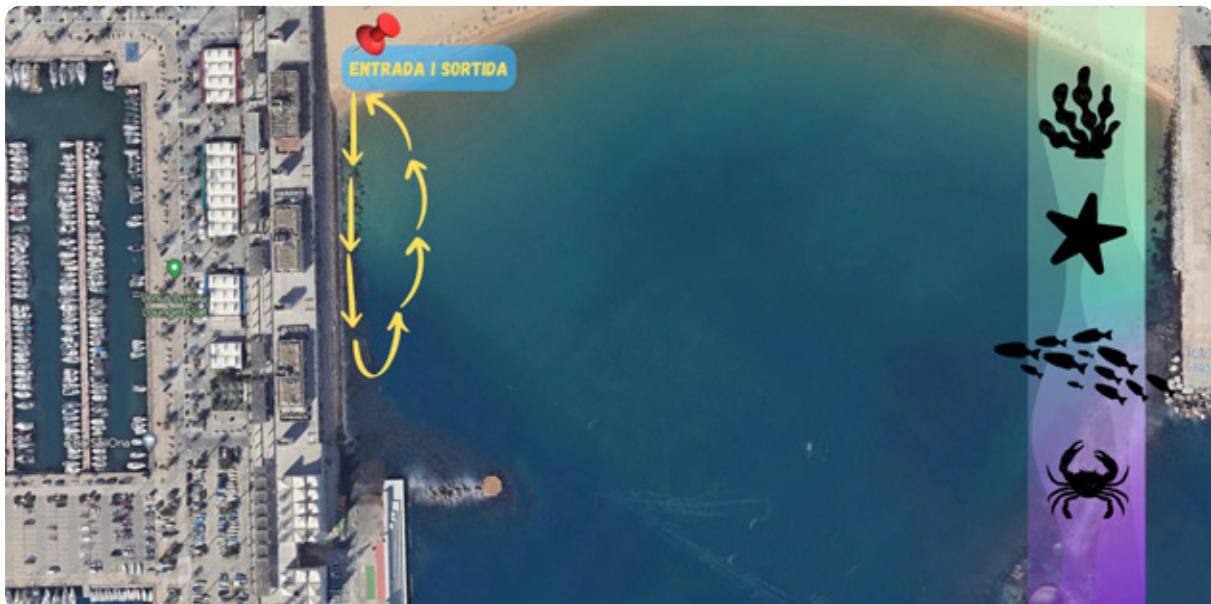
1 2 3 4 Ruta 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 5

Platja de la Nova Icària

Escullera del Port Olímpic

Dificultat
fàcilProfunditat màx.
-4 mDistància
250 mEntrada al mar
des de platja

L'accés a l'aigua en aquest itinerari es realitza còmodament des de la platja de la Nova Icària, davant de l'edifici cilíndric de la Delegació Territorial de l'AEMET. El punt d'inici de la ruta és al costat de les grades que toquen l'escullera. Un cop equipats i dins de l'aigua, recorrem l'escullera a uns 3 o 4 metres de distància, i anirem guanyant profunditat de mica en mica, procurant en tot moment ser a prop del substrat i amb la paret de pedres i blocs a mà dreta. En els cinquanta primers metres hi ha una zona principalment arenosa amb algunes

Symphodus roissali

pedres, on sobretot podrem veure organismes adaptats als fons arenosos com, per exemple, el moll de roca (*Mullus surmuletus*), el gobi de les anemones (*Gobius incognitus*), el tacó (*Bothus podas*), holotúries (*Holothuria tubulosa*) o dragonets (*Callionymus pusillus*).

A mesura que anem avançant, la zona rocosa s'anirà fent més gran, amb molts raconets i forats entre les roques, que serveixen d'amagatall i hàbitat per a moltes altres espècies. Aproximadament uns 90 metres després trobarem una rampa d'entrada que es fa servir per a les embarcacions del Port Olímpic, hi guardarem distància i abans de donar la volta, podrem quedar-nos uns minuts buscant biodiversitat. Entre les espècies de peixos nedadors més comunes trobem les variades (*Diplodus vulgaris*), la planxeta (*Syphodus*

Localització

Itineraris

1 2 3 4 Ruta 5 6

Barcelona
Blava

Platja de la Nova Icària.

Escullera del Port Olímpic

roissalí), el petac (*Syphodus tinca*), la salpa (*Sarpa salpa*), la morruda (*Diplodus puntazzo*) i les castanyoletes (*Chromis chromis*). Si busquem entre les escletxes i forats de les roques, podrem trobar la bavosa morruda (*Tripterygion tripteronotum*), el llepisso (*Parablennius sanguinolentus*), el gobi de les anemones (*Gobius incognitus*), la bavosa de plomall (*Parablennius pilicornis*) i la bavosa verda (*Parablennius incognitus*).

També podem trobar anemones com *Aiptasia couchii*, i diferents espècies d'algues, com *Padina*

pavonica, *Halopteris scoparia*, *Colpomenia sinuosa*, *Dictyota cyanoloma* i *Ulva rígida*. Entre els invertebrats més comuns hi ha garotes de roca, holotúries, diferents espècies de caragoles, cnidaris com l'*Oculina patagonica* (espècie que es creu que és invasora, que es fixa a la roca i desplaça espècies autòctones) i nudibranquis com *Felimare picta* o, menys comunament, *Antiopella cristata*.

Un cop acabada la paret, retrocedirem i farem el recorregut en sentit invers fins a arribar a la platja sobre un fons arenós.

Sabies que...

Colpomenia sinuosa

Ulva rigida

La presència de l'alga *Colpomenia sinuosa*, juntament amb l'alga *Ulva rígida*, pot indicar un cert nivell de contaminació o alteració de l'ambient.

Colpomenia sinuosa és una alga bruna (marronosa) de forma globosa, amb aspecte de petit cervell, i *Ulva rígida* és una alga verda amb forma de fulles d'enciam. Ambdues creixen als fons rocosos o substrats durs a prop de la superfície.

Busca... i troba!

Antiopella cristata

Una espècie poc comuna, però molt espectacular de veure, és el nudibranchi *Antiopella cristata*. Té el cos de color marró clar translúcida amb dues línies blanques que li recorren el cos, i les cerates (les protuberàncies que li surten del cos) són translúcides amb la punta blava. A diferència de la majoria de nudibranquis, les cerates d'aquesta espècie no són urticants (no piquen).

Pistes: viu sobre els fons rocosos on toca l'ombra i té predilecció per zones amb una mica d'hidrodinamisme (moviment d'aigua), a partir dels 6 metres.

Guía d'espècies més
comunes al litoral
barceloní

Itineraris

1 2 3 4 5 Ruta 6

Barcelona
Blava

Ruta 6

Escullera de l'hotel W

Dificultat
mitjanaProfunditat màx.
-18 mDistància
250 mEntrada al mar
des de barca

L'accés a l'aigua en aquest itinerari s'ha de realitzar des d'una embarcació, ja que l'entrada des de platja és molt lluny i no hi ha cap altra manera d'accedir-hi. El punt d'immersió es fa davant de l'hotel W, a una distància de 30 metres de l'espigó. Començarem a descendir en aquest punt d'inici fins a la base de l'escullera, on els blocs de pedra arriben a la sorra, fins a una profunditat de -17,5 metres. Un cop allà anirem cap al sud/sud-oest de forma paral·lela, tot resseguint la base de l'escullera, que ens quedarà a mà dreta, durant uns 100 metres, aproximadament.

Mullus surmuletus

Aquest primer tram està format per un fons arenós cobert de diversos blocs de pedra, cosa que comporta una gran varietat d'espècies. Entre les espècies de peixos més freqüents podem observar bancs de castanyoles, salpes, sards, variades i serrans, així com julioles i molls de roca (*Mullus surmuletus*) removent el terra amb els seus característics barballons blancs per buscar aliment. Una característica d'aquesta zona és la presència de gorgònies (*Leptogorgia sarmentosa* i *Eunicella gazella*), que soLEN trobar-se a partir de -15 metres. Altres espècies d'invertebrats freqüents són les holotúries (al fons arenós), les estrelles de mar espinoses (*Coscinasterias tenuispina*) i algunes espècies de nudibranquis, com *Cratena peregrina* i *Edmundsella pedata*. A les petites pedres que queden una mica aïllades de la base de l'escullera hi podem arribar a veure el cavallet de mar (*Hippocampus guttulatus*).

Localització

Itineraris

1 2 3 4 5 Ruta 6

Barcelona
Blava

Escullera de l'hotel W

Ja de tornada, farem el camí invers, però més a prop de l'escullera. Ascendirem progressivament pels blocs de pedra, a mà esquerra; ens quedarem a una profunditat de -12 metres, i tornarem a fer els 100 metres en sentit oposat. En aquesta zona més rocosa podrem trobar grans individus d'anemones (*Anemonia viridis*), caracteritzades per llargs tentacles verds amb les puntes violàcies, però també garotes de roca i estrelles de mar, i pops (*Octopus vulgaris*) amagats entre les roques.

També és comú veure *Aplysia depilans* al costat d'algues fotòfiles com *Dityota dichotoma*, de la qual s'alimenta. Els peixos més comuns que hi ha sobre i amagats entre les roques són *Parablennius pilicornis* i *Gobius incognitus*.

Per acabar la immersió, ascendirem a prop de les roques i realitzarem la tornada a l'embarcació en superfície.

Sabies que...

Hippocampus guttulatus

Els cavallots de mar mascles són els encarregats de dur l'embaràs a terme dins les panxes i després d'un període d'entre 4 i 5 setmanes pareixen d'una sola vegada entre mil i dos mil exemplars de petits cavallots, que fan entre 1 i 2 mil·límetres.

Busca... i troba!

Parablennius pilicornis

Parablennius pilicornis és un blènnid de mida petita, cos allargat, i amb els ulls grans i mòbils. No presenten escates, sinó que el seu cos està cobert de moc. El color del cos pot variar en funció del sexe, l'estat de zel o l'estrés, i sempre es troba sobre el substrat (al bentos) fent moviments serpentejants. Són animals amb una gran curiositat, així que si ens trobem un exemplar i estem quiets uns segons, se'n aproparà sense vergonya! Això també els fa grans peixos fotogènics!

Pistes: es confon amb altres blènnids perquè pot arribar a tenir moltes coloracions. Per distingir-lo d'altres espècies, cal que ens fixem en les "banyes", que tenen 5 ramificacions.

Guía d'espècies més
comunes al litoral
barceloní

Barcelona Blava

¡Un entorno subacuático por descubrir!

Las playas urbanas, los espigones y los rompeolas de la ciudad de Barcelona esconden verdaderos tesoros naturales propios y únicos, fáciles de descubrir y muy accesibles para la práctica de las actividades subacuáticas.

Los submarinistas, que generalmente viven cerca de estos entornos, se desplazan con frecuencia muchos kilómetros en vehículos contaminantes para practicar el buceo lejos de casa. Con estos itinerarios subacuáticos de la ciudad, queremos, en un ejercicio de sostenibilidad, acercar y dar a conocer la Barcelona sumergida a los ciudadanos y las ciudadanas que practican este deporte.

A pocos metros de los edificios, apenas atravesando las playas y los espigones, podemos observar y disfrutar de numerosos animales, plantas, algas y otros organismos característicos del Mediterráneo.

Aunque son hábitats con una fuerte presión urbanística, cuentan con una gran biodiversidad gracias a la aportación de sedimentos y de estructuras artificiales que actúan como verdaderos biotopos. Esto facilita la proliferación de una gran cantidad de vida marina y de unos hábitats particulares que, a menudo desconocidos por la población e insospechados para los submarinistas, queremos acercar e invitar a su conocimiento a través de esta guía de itinerarios submarinos.

Te proponemos 6 itinerarios de buceo para descubrir estos particulares espacios urbanos subacuáticos y su fauna, tan importante e indisoluble como cualquier otra, con el objetivo de que la reconozcas como parte de la ciudad.

¡Bienvenidos y bienvenidas a la Barcelona azul!

Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Índice

Barcelona Blava

Buenas prácticas
del submarinismo

Consejos de seguridad

Guía de especies
más comunes en el
litoral barcelonés

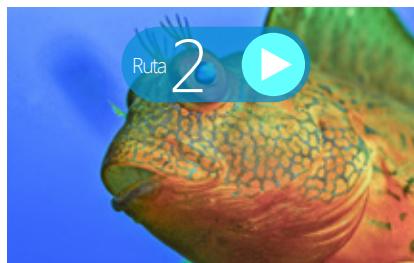
Pág. 53 ▶

Itinerarios

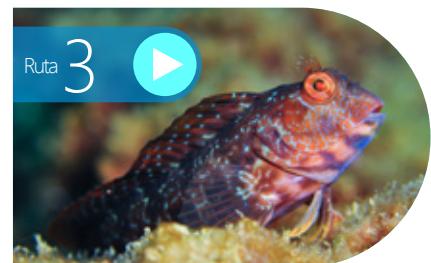
Parque del Fòrum.
Baños del Fòrum de Barcelona

Ruta 1 ▶

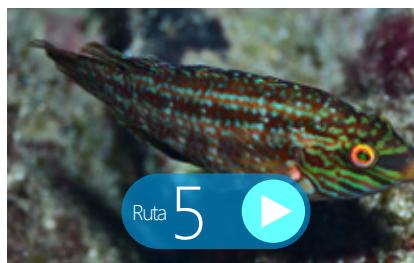
Parque del Fòrum.
Zona exterior de los baños

Esollera de la Mar Bella

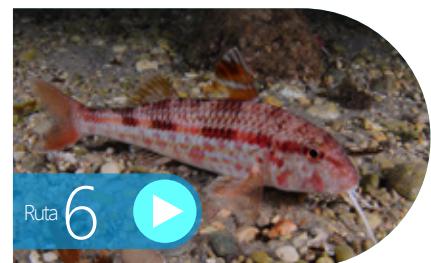

Ruta 4 ▶

Playa Nova Icària.
Espigón del Bogatell

Ruta 5 ▶

Playa Nova Icària.
Esollera del Puerto Olímpico

Ruta 6 ▶

Esollera del hotel W

Barcelona Blava

Buenas prácticas del submarinismo

Con el objetivo de que nuestra presencia altere al mínimo el ecosistema marino, ofrecemos unos consejos básicos de buenas prácticas del submarinismo. Es responsabilidad de todas las personas que practiquen este deporte, como embajadores del medio marino, mantener el entorno intacto, respetar a sus habitantes y mantener el lugar que se visita de la misma forma que estaba antes de introducirse en él.

A continuación, os presentamos una serie de recomendaciones y acciones para garantizar una práctica sostenible del submarinismo:

Evitemos molestar y tocar los animales. El objetivo de nuestras inmersiones es el de observar y, si tenemos la posibilidad, fotografiar los diferentes organismos marinos, pero siempre sin interferir con ellos.

Alimentar a los animales es una mala idea. Al darles comida, estaríamos alterando su comportamiento natural y, por tanto, el ecosistema.

Intentar no dañar ni golpear el entorno. Con las aletas u otros utensilios que llevamos. Se debe procurar mantener un óptimo control de nuestra flotabilidad.

Los recursos del mar, ya sean de naturaleza viva o muerta, pertenecen al mar. No te lleves conchas, caparazones ni piedras como recuerdo.

El único recuerdo que deberías llevarse son los restos de basura y plásticos, o elementos contaminantes que puedas encontrar, siempre que esta acción no dañe el entorno, ni ponga en riesgo tu seguridad ni la de otras personas.

Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Barcelona Blava

Consejos de seguridad

1. Garantízate un buen estado de salud. Tener un buen estado físico es básico para ganar en seguridad y evitar accidentes.

2. Cuidado con el número de inmersiones diarias. No se recomienda hacer más de dos inmersiones diarias y se recomienda dejar un mínimo de 5 horas en la superficie entre las inmersiones.

3. Planifica tu inmersión, no queremos sobresaltos. Para evitar accidentes, es necesaria una correcta planificación y ejecución del plan establecido.

4. Evita la inmersión si presentas mucosidad abundante. Esta mucosidad puede entorpecer la compensación y causar lesiones en los senos y en las orejas, y, sobre todo, no sigas con el descenso si sufres molestias en el oído o los senos.

5. Escucha tu cuerpo y respeta tus limitaciones. Debes ser consciente de tus limitaciones y atribuciones como submarinista, y de los riesgos asociados a la práctica de este deporte.

6. Respira todo lo necesario durante la inmersión y evita las apneas. Evitar esta maniobra es fundamental para evitar intoxicaciones por CO₂ y sobrepresiones pulmonares.

7. Deja la actividad física elevada para otro momento. En las 12 horas anteriores y posteriores a la práctica del buceo, no se recomienda hacer grandes esfuerzos ni ascender a más de 600 metros por encima del nivel del mar.

Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona Blava

Consejos de seguridad

8. Deja la práctica de la apnea para otro día. Nunca hagas apneas el mismo día después de haber hecho una inmersión con escafandra, ya que al volver a exponer tu cuerpo a la presión y sin eliminar el aire, estarás dificultando la eliminación del nitrógeno residual en tu cuerpo, y esto podría llegar a provocar lesiones y accidentes por descompresión.

9. Hidrátate. Se recomienda estar bien hidratado antes y después de la inmersión, ya que, aunque no lo parezca, bajo el agua se produce una gran deshidratación.

10. Evita el consumo de drogas y alcohol. Estas sustancias alteran las funciones cognitivas y fisiológicas, y te exponen a un grave riesgo durante la práctica del buceo.

11. Revisa tu material. Comprueba con frecuencia el correcto y buen funcionamiento de tu material de inmersión para evitar sobresaltos.

12. Fórmate con instructores/as cualificados/as. Al ampliar tu formación, ganarás en seguridad, y busca siempre instructores/as que estén bien cualificados para tener más herramientas y conocimiento respecto a las actividades que realizarás.

Y recuerda que siempre deberás seguir las leyes, las instrucciones y las recomendaciones que regulan la práctica del buceo, y que se marcan desde los organismos de gobierno y regulación del lugar donde las realizarás. ¡Busca tu centro de inmersión de referencia e infórmate antes!

Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Itinerarios

Ruta 1**2 3 4 5 6**

Barcelona Blava

Ruta 1

Parque del Fòrum

Baños del Fòrum de Barcelona

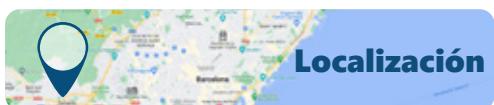
Dificultad
fácilProfundidad máx.
-6 mDistancia
200 mEntrada al mar
escaleras

El acceso al agua en este itinerario se realiza cómodamente desde las escaleras que podemos encontrar en cualquier punto de los baños del Fòrum. Buscaremos el punto de acceso más cercano al centro de inmersión, justo delante de la sede de la FECMAS. Una vez dentro del agua, podemos dirigirnos hacia los primeros pilotes o columnas, nadando sobre un fondo de no más de 3 metros de profundidad, de tipo terrero, donde ya

Bursatella leachii

encontraremos un gran número de especies. Entre las más frecuentes, podremos observar bancos de salpas, sargos, mojarras, doradas, mújoles, y zorzales como el *Syphodus tinca* y el *Syphodus rostratus*. Como curiosidad de esta primera zona, cabe mencionar que podríamos encontrar la especie alóctona de opistobranquio *Bursatella leachii*, de la familia de las liebres de mar, que se caracteriza por alcanzar tamaños de hasta 25 cm.

Más allá de las columnas, un fondo de rocas y bloques de granito desciende pronunciadamente hasta tocar la profundidad máxima de los 6 metros, avanzando hacia una nueva zona de lodo fino que se levanta en suspensión muy fácilmente, enturbiendo mucho la visibilidad, por lo que conviene mantener una buena flotabilidad y técnica

Localización

Itinerarios

Ruta 1**2 3 4 5 6**

Barcelona Blava

Parque del fòrum.

Baños del Fòrum de Barcelona

de aleteo. Sobre este lodo, es fácil de encontrar al *Gobius xantocephalus*.

Continuaremos navegando por este fondo en dirección sur/suroeste y veremos que el fondo asciende progresivamente. Durante este trayecto, podemos tener la suerte de encontrarnos la tímida serpiente de arena, *Ophisurus serpens*. Podemos coger el rumbo inverso cuando llevemos 100 metros de recorrido. Ascenderemos progresivamente por los bloques de granito que nos quedarán a mano izquierda. Atractivas

especies como el opistobranquio *Felimare picta*, la *Placida cremoniana* o la *Antiopella cristata* pueden aparecer sobre este fondo.

Poco a poco, iremos volviendo hasta llegar de nuevo a la zona de las columnas para observar, en sus bases, a tripterígidos, blénidos y algún pequeño cabracho. A punto de salir por las escaleras y finalizar nuestra inmersión, nos podremos distraer a muy poca profundidad buscando por el fondo la vida de macro.

¿Sabías que...?

Felimare picta

La *Felimare picta* es un nudibranquio de gran tamaño, frecuente en esta zona de los baños del Fòrum. Su coloración, que puede ir desde el gris verdoso hasta el azul o el amarillo, variará en función de su alimentación.

¡Busca... ¡y encuentra!

Gobius xantocephalus

Gobius xantocephalus. Pez de solo 8/10 cm, de cuerpo alargado y cilíndrico. Su coloración es característica, con pequeñas manchas rojas en línea sobre un cuerpo blanquecino y una cabeza amarilla/dorada. Llama la atención por ser uno de los góbitos más atractivos para la fotografía macro.

Pistas: búscalos en fondos de fina arena cerca de pequeños refugios de piedra.

Guia de especies más comunes en el litoral barcelonés

Itinerarios

1 Ruta 2 3 4 5 6

Barcelona Blava

Ruta 2

Parque del Fòrum

Zona exterior de los baños

**Dificultad
media****Profundidad máxima.
-12 m****Distancia
600 m****Entrada al mar
plataforma**

El acceso al agua en este itinerario se realiza cómodamente desde cualquier punto de la zona de baños del Fòrum, pero nuestra propuesta es hacerlo desde la primera plataforma y se puede hacer saltando directamente al agua. Una vez equipados y dentro del agua, nos dirigiremos a la zona de bloques de piedra que hay justo delante, buscando la primera grieta (como una serie de pasillos) entre los bloques y recomendamos el desplazamiento

Parablennius pilicornis

por superficie, ya que la profundidad en estos pasillos es muy escasa, aparte de que nos ahorraremos consumo de aire y podremos observar desde la superficie la abundante fauna propia de estos hábitats: pequeños espáridos, mújoles, zorzales, coloreados fredinos, y los siempre simpáticos y curiosos blénidos. Recomendamos hacer este pasillo solo si las condiciones del mar nos lo permiten, ya que, al ser muy poca profundidad, la ola rompe y el paso puede resultar imposible.

El *Parablennius pilicornis*, es un blénido bastante abundante en nuestras aguas, bastante curioso y de coloración muy variable, se distingue por sus pequeños cuernos ramificados en cinco palitos, y lo podemos encontrar fácilmente en este pasillo.

Una vez pasado este tramo, iniciaremos el descenso y pondremos rumbo a la punta del espigón transversal que encontramos en nuestra escollera, pasando por encima del arenal. Durante esta navegación, no nos olvidemos de observar tanto la arena como la columna de agua: nos

Localización

Itinerarios

1 Ruta 2 3 4 5 6

Barcelona
Blava

Parque del Fòrum.

Zona exterior de los baños

podemos encontrar visitas interesantes. Llegamos a la punta sumergida del espigón y lo seguimos por su base de piedras y bloques, iniciando a la vez el camino de vuelta y la parte importante de la inmersión. Durante todo este trayecto, veremos los bloques y las piedras de la escollera sumergida, y su característica fauna: a mano derecha nos quedará la

piedra y, a mano izquierda, el arenal. Poco a poco iremos ascendiendo para encontrarnos de nuevo en el paso de entrada a los baños del Fòrum, por el que volveremos a pasar en el camino de vuelta. Durante la vuelta nos podemos terminar de distraer viendo el fondo terrero cerca de las escaleras de salida, donde finalizaremos la inmersión.

¿Sabías que...?

Los espertos *Sphyraena sphyraena* suelen nadar en grupo.

En esta zona, en su vertiente exterior y en el arenal, nos podemos encontrar sorpresas en la columna de agua en forma de «pez de vuelo»; peces de carácter depredador que, dada la orografía del terreno y los factores medioambientales que se dan, como la escollera «rompeolas», el arenal, la salida de agua dulce de al lado... Todo ello genera las condiciones para que grandes especies nadadoras como lubinas *Dicentrarchus labrax*, dentones *Dentex dentex*, palometas *Lichia amia*, espertos *Sphyraena sphyraena* o servolas *Seriola dumerili* se puedan dejar ver; ojos atentos, ¡son rápidos nadando!

¡Busca... ¡y encuentra!

Placida cremoniana

Entre los bloques de hormigón más superficiales recubiertos de algas verdes podemos encontrar la *Placida cremoniana*, un nudibranquio naranja y negro que se alimenta de algunas especies de alga que encontramos en el Fòrum. Aunque presenta una coloración anaranjada muy vistosa, su reducido tamaño de tan solo 1 centímetro complica su identificación.

Este nudibranquio tiene la capacidad de retener los cloroplastos de las algas de las que se alimenta y aprovecharse nutricionalmente de su actividad fotosintética. Los cloroplastos son los orgánulos celulares que encontramos en todas las algas y las plantas, y son los encargados de transformar la energía solar en alimento a través de la fotosíntesis. La *Placida cremoniana* tiene la capacidad de aprovecharse de estos orgánulos vegetales y utilizarlos como si fueran placas fotovoltaicas para su beneficio.

Pistas: busca su característica coloración anaranjada entre las algas de las que se alimenta.

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

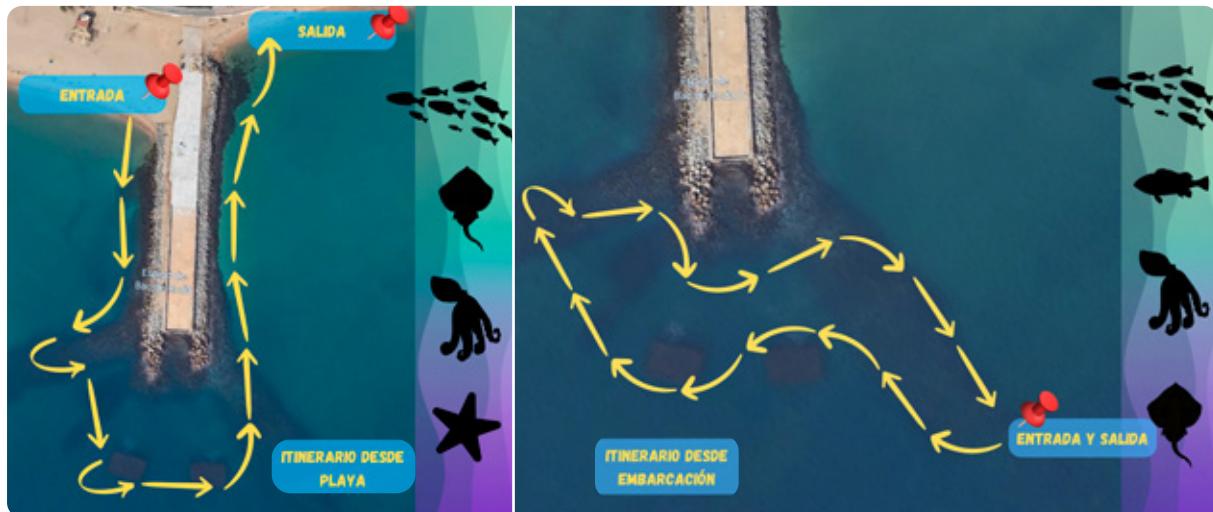
Itinerarios

1 2 **Ruta 3** 4 5 6

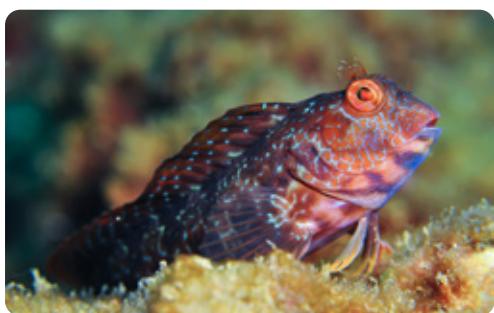
Barcelona Blava

Ruta 3

Escollera de la Mar Bella

Dificultad
mediaProfundidad máx.
-5/10 mDistancia
650/600 mEntrada al mar
**desde playa
desde barca**

Para este itinerario se plantea una ruta inicial con un recorrido de 300 metros y una profundidad máxima de 5 m, y una ruta alternativa con un recorrido de 650 metros y una profundidad máxima de 10 metros para aquellos apneistas más experimentados.

Blénido. *Parablennius pilicornis*

Para la ruta a pie, se accede al agua con el espión a mano izquierda y se continúa siguiendo el espión, navegando entre los bloques sumergidos hasta llegar al límite de la zona de baños delimitado por unas boyas amarillas. Una vez llegamos al espión sumergido, lo saltamos y naveгamos 60 metros rumbo sureste/este desde el espión, hasta llegar a dos plataformas que descansan a entre 6 y 8 metros de profundidad; rodearemos las plataformas y volveremos a la playa siguiendo el espión por el lado derecho, tal como se observa en el mapa.

Para la ruta desde barca, nos aproximaremos al espión, lo seguiremos en dirección suroeste y volveremos a la barca dando la vuelta por detrás de las plataformas, entreteniéndonos en su exploración. Entre los bloques sumergidos del espión y las plataformas de hormigón podemos observar un fondo arenoso habitado por blénidos, góbidos, espáridos, pulpos y otros organismos

Localización desde playa**Localización desde barca**

Itinerarios

1 2 **Ruta 3** 4 5 6

Barcelona Blava

Escollera de la Mar Bella

que utilizan este tipo de sustrato para alimentarse, reproducirse y buscar refugio.

Estas plataformas presentan unas cavidades que se pueden atravesar, aunque atravesarlas incrementaría la dificultad de la inmersión al

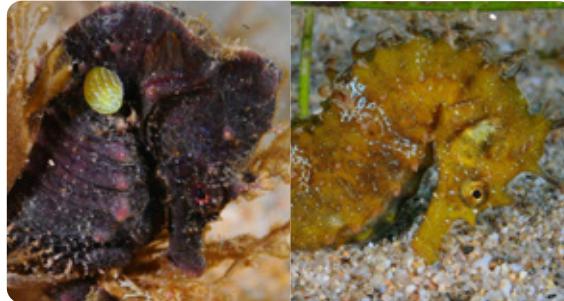
tratarse de una actividad de buceo a través de una estructura con un techo físico que impide el acceso directo a superficie. Sugerimos precaución, y las titulaciones y la experiencia necesarias para realizar una inmersión de este tipo con los riesgos asociados que conlleva.

¿Sabías que...?

Los bloques de hormigón que se utilizan para construir los espigones son refugio para una gran diversidad de organismos que colonizan estas superficies y se convierten en puntos calientes de biodiversidad marina. Podemos encontrar una gran variedad de esponjas, briozoos, algas, anélidos de tubo, pulpos e incluso caballitos de mar, entre otros organismos, habitando estos espacios creados por el hombre.

¡Busca... ¡y encuentra!

Hippocampus hippocampus *Hippocampus guttulatus*

En este punto de la inmersión, concretamente en las plataformas sumergidas, se pueden encontrar dos especies de caballito de mar, el *Hippocampus hippocampus* y el *Hippocampus guttulatus*. Una de las características más interesantes de los caballitos de mar es su capacidad de aparentar invisibilidad gracias a su piel camuflada. Esta piel está cubierta de espinas y manchas que imitan las texturas y los colores del entorno, permitiéndoles confundirse entre las plantas marinas y pasar desapercibidos para sus depredadores.

Pistas: suelen imitar el movimiento de las algas. ¡Fíjate bien en lo que es un alga y lo que no!

Guia de especies más comunes en el litoral barcelonés

Itinerarios

1 2 3 Ruta 4 5 6

Barcelona
Blava

Ruta 4

Playa Nova Icària

Espigón del Bogatell

Dificultad
fácilProfundidad máx.
-6/-8 mDistancia
600 mEntrada al mar
desde playa

Iniciamos la inmersión a pie de playa, junto al espigón del Bogatell de la playa de Nova Icària. Entraremos en el agua, con el espigón a mano izquierda, y recorremos unos 100 metros aproximadamente, donde pasaremos de un fondo principalmente arenoso con algunas piedras, a una barra sumergida de piedra. Una vez encontraremos la barra, la seguiremos (con la barra a mano izquierda) hasta el final, donde nos encontraremos

Diplodus puntazzo

a entre -6 y -8 metros. En este punto, nos encontraremos el espigón acabado en forma redondeada, el cual podremos seguir en busca de fauna y flora. Este recorrido tiene unos 200 metros de distancia aproximadamente. Una vez terminado, volveremos en sentido inverso (en caso de que se quiera, en vez de volver por el lado de la escollera, se puede volver en diagonal hasta llegar al centro de la playa).

Entre las especies de peces nadadores más comunes encontramos las mojarras (*Diplodus vulgaris*) y los sargos (*Diplodus sargus*), las salpas (*Salpa salpa*), las castañuelas (*Chromis chromis*), las obladas (*Oblada melanura*), el sargo picudo (*Diplodus puntazzo*), la herrera (*Lithognathus mormyrus*) y los mújoles (*Chelon labrosus*), el salmonete

Localización

Itinerarios

1 2 3 **Ruta 4** 5 6

Barcelona Blava

Playa Nova Icària. Espigón del Bogatell

(*Mullus surmuletus*), el gobio de anémona (*Gobius incognitus*) y el cabracho (*Scorpaena porcus*).

También es común encontrarnos con cnidarios como los tomates de mar (*Actinia equina*), *Aiptasia couchi* y el conocido como árbol de Navidad (*Pennaria disticha*). Si buscamos entre las rocas, quizás podemos ver el cangrejo peludo (*Eriphia verrucosa*).

¿Sabías que...?

Eriphia verrucosa

El cangrejo peludo (*Eriphia verrucosa*) es exclusivo de zonas de poca profundidad, en la zona de rompiente, donde se refugia en las grietas. Había sido una especie muypreciada para la gastronomía y era muy común en las costas del noroeste del Mediterráneo, pero actualmente es una especie protegida y su captura está prohibida. No obstante, actualmente su población ha comenzado a disminuir debido a la depredación del cangrejo azul (*Callinectes sapidus*), que es capaz de devorarlo.

¡Busca... ¡y encuentra!

Diplodus vulgaris

Diplodus sargus

¿Sabes diferenciar un sargo (*Diplodus sargus*) de una mojarra (*Diplodus vulgaris*)? Ambos son de color plateado, con el cuerpo ovalado y los labios gruesos, pero en el caso del sargo, encontramos un dibujo a base de finas líneas transversales más o menos definidas a lo largo del cuerpo y una pequeña mancha negra en la base de la cola. En cambio, la mojarra tiene finas rayas doradas y dos bandas verticales negras muy características, una en la base de la cola y la otra detrás de la cabeza.

Pistas: la presencia de mojarras encima de rocas puede indicar la presencia de sargos bajo las piedras.

Guia de especies más comunes en el litoral barcelonés

Itinerarios

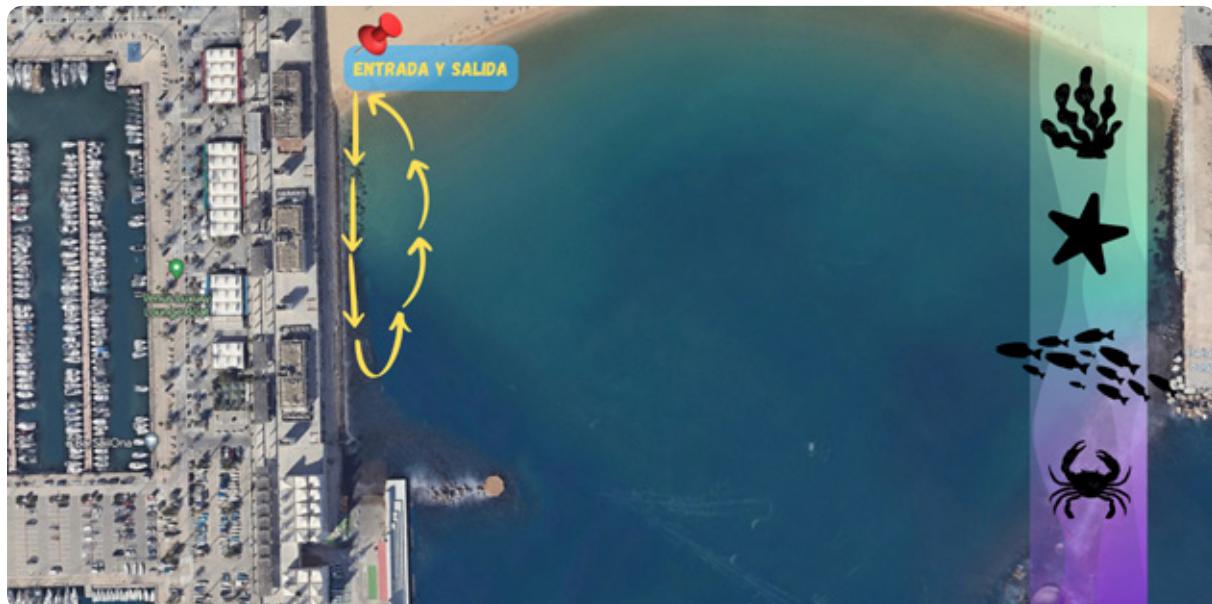
1 2 3 4 **Ruta 5** 6

Barcelona Blava

Ruta 5

Playa Nova Icària

Es collera del Puerto Olímpico

Dificultad
fácil

Profundidad máx.
-4 m

Distancia
250 m

Entrada al mar
desde playa

El acceso al agua en este itinerario se realiza cómodamente desde la playa de la Nova Icària, delante del edificio cilíndrico de la delegación territorial de AEMET. El punto de inicio de la ruta se realiza junto a las gradas que tocan la escollera. Una vez equipados y dentro del agua, recorreremos la escollera a unos 3 o 4 metros de distancia, e iremos ganando profundidad paulatinamente, procurando en todo momento estar cerca del sustrato, y con la pared de piedras y bloques a mano derecha. En los cincuenta primeros metros nos encontraremos con una

Symphodus roissali

zona principalmente arenosa con algunas piedras, donde podremos ver especialmente organismos adaptados a los fondos arenosos, como por ejemplo el salmonete (*Mullus surmuletus*), el gobio de anémona (*Gobius incognitus*), el podas (*Bothus podas*), holoturias (*Holothuria tubulosa*) o dragones (*Callionymus pusillus*).

A medida que vamos avanzando, la zona rocosa irá haciéndose más grande, dejando muchos rinconcitos y agujeros entre las rocas, lo que servirá de escondite y hábitat para muchas otras especies. Aproximadamente 90 metros después, nos encontraremos con una rampa de entrada que sirve para embarcaciones del Puerto Olímpico, antes de llegar a este punto podremos quedarnos unos minutos buscando biodiversidad. Entre las especies de peces nadadores más comunes, encontramos las mojarras

Localización

Itinerarios

1 2 3 4 **Ruta 5** 6

Barcelona Blava

Playa Nova Icària.

Escollera del Puerto Olímpico

(*Diplodus vulgaris*), el tordo (*Syphodus roissali*), el peto (*Syphodus tinca*), la salpa (*Sarpa salpa*), el sargo picudo (*Diplodus puntazzo*) o las castañuelas (*Chromis chromis*). Si buscamos entre las rendijas y los agujeros de las rocas, podremos encontrar la moma nariguda (*Tripterygion tripteronotum*), la lagartina (*Parablennius sanguinolentus*), el gobio de anémona (*Gobius incognitus*), la moma (*Parablennius pilicornis*) o la barriguda cornuda (*Parablennius incognitus*).

También podemos encontrar anémonas como la *Aiptasia couchii*, y diferentes especies de algas como la

Padina pavonica, la *Halopteris scoparia*, la *Colpomenia sinuosa*, la *Dictyota cyanoloma* o la *Ulva rígida*. Entre los invertebrados más comunes, podemos encontrar erizos de roca, holoturias, diferentes especies de caracolas, cnidarios como el *Oculina patagónica* (especie que se cree invasora, que se fija en la roca y desplaza a especies autóctonas), o nudibranquios como el *Felimare picta* o, menos comúnmente, el *Antiopella cristata*. Una vez terminada la pared, retrocederemos y haremos el recorrido en sentido inverso hasta volver a la playa sobre un fondo arenoso.

¿Sabías que...?

Colpomenia sinuosa

Ulva rigida

La presencia del alga *Colpomenia sinuosa*, junto con el alga *Ulva rígida*, puede indicar un cierto nivel de contaminación o alteración del ambiente.

La *Colpomenia sinuosa* es un alga parda (marrón) de forma globosa, con aspecto de pequeño cerebro, y la *Ulva rígida* es una alga verde con forma de hojas de lechuga. Ambas crecen en los fondos rocosos o sustratos duros cerca de la superficie.

¡Busca... ¡y encuentra!

Antiopella cristata

Una especie poco común, pero muy espectacular de ver, es el nudibranquio *Antiopella cristata*. Tiene el cuerpo de color marrón claro translúcido con dos líneas blancas que le recorren el cuerpo, y las ceratas (las protuberancias que le salen del cuerpo) son translúcidas con la punta azul. A diferencia de la mayoría de nudibranquios, las ceratas de esta especie no son urticantes (no pican).

Pistas: vive sobre los fondos rocosos con sombra y tiene predilección por zonas con un poco de hidrodinamismo (movimiento de agua), a partir de los 6 metros.

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Itinerarios

1 2 3 4 5 Ruta 6

Barcelona
Blava

Ruta 6

Escollera de l'hotel W

Dificultad
mediaProfundidad máx.
-18 mDistancia
250 mEntrada al mar
desde barca

El acceso al agua en este itinerario se debe realizar desde una embarcación, ya que el acceso desde la playa es muy lejano y no hay otra manera de entrar. El punto de inmersión se hace frente al hotel W, a una distancia de 30 metros del espigón. Empezamos a descender en este punto de inicio hasta llegar a la base de la escollera, donde los bloques de piedra llegan a la arena y alcanzamos una profundidad de 17,5 metros. Una vez allí, ponemos rumbo sur-suroeste de forma paralela, siguiendo la base de la escollera, que nos quedará a mano derecha, durante unos 100 metros aproximadamente.

Mullus surmuletus

Este primer tramo está formado por un fondo arenoso cubierto de varios bloques de piedra, lo que conlleva una gran variedad de especies. Entre las especies de peces más frecuentes, podemos observar bancos de castañuelas, salpas, sargos, mojarras y cabrillas, así como doncellas y salmonetes (*Mullus surmuletus*) removiendo el suelo con sus característicos barbillones blancos en busca de alimento. Una característica de esta zona es la presencia de gorgonias (*Leptogorgia sarmentosa* y *Eunicella gazella*), que suelen encontrarse a partir de -15 metros. Otras especies de invertebrados frecuentes son las holoturias (en el fondo arenoso), las estrellas de mar espinosas (*Coscinasterias tenuispina*) y algunas especies de nudibranquios, como la *Cratena peregrina* y la *Edmundsella pedata*. En las pequeñas piedras que quedan un poco aisladas de la base de la escollera podemos llegar a ver el caballito de mar (*Hippocampus guttulatus*).

Localización

Itinerarios

1 2 3 4 5 **Ruta 6**

Barcelona Blava

Escollera de l'hotel W

Una vez ya de regreso, realizamos el rumbo inverso, pero más cerca de la escollera. Ascenderemos progresivamente por los bloques de piedra, que nos quedarán a mano izquierda, quedándonos a una profundidad de 12 metros, y volveremos a recorrer los 100 metros en sentido opuesto. En esta zona más rocosa podremos encontrar grandes individuos de anémonas (*Anemonia viridis*), caracterizadas por largos tentáculos verdes con las puntas violáceas, pero también erizos de roca y estrellas de mar, y

pulpos (*Octopus vulgaris*) escondidos entre las rocas. También es común encontrar *Aplysia depilans* junto a algas fotófilas como la *Dityota dichotoma*, de la que se alimenta. Entre los peces más comunes que podemos encontrar encima y escondidos entre las rocas están el *Parablennius pilicornis* y el *Gobius incognitus*.

Para terminar la inmersión, ascenderemos cerca de las rocas y realizaremos el regreso a la embarcación en superficie.

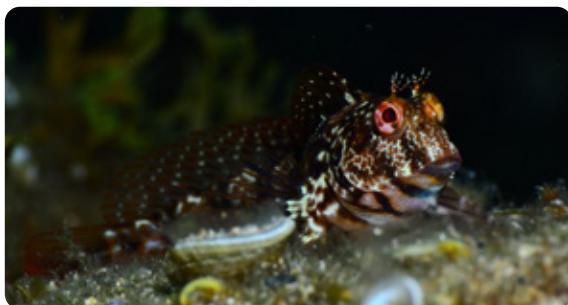
¿Sabías que...?

Hippocampus guttulatus

En el caso de los caballitos de mar, son los machos los encargados de llevar el embarazo a término dentro de sus barrigas. Después de un periodo de entre 4 y 5 semanas, paren de una sola vez entre mil y dos mil ejemplares de pequeños caballitos que miden entre 1 y 2 milímetros.

¡Busca... ¡y encuentra!

Parablennius pilicornis

El *Parablennius pilicornis* es un blénido de pequeño tamaño, cuerpo alargado, y los ojos grandes y móviles. No presentan escamas, sino que su cuerpo está cubierto de moco. El color de su cuerpo puede variar en función del sexo, el estado de celo o el estrés, y siempre se encuentra sobre el sustrato (en el bentos) realizando movimientos serpenteantes. Son animales con una gran curiosidad, así que si nos encontramos un ejemplar y nos quedamos quietos unos segundos... ¡se nos acercará sin vergüenza! ¡Esto también los convierte en unos grandes peces fotogénicos!

Pistas: se puede confundir con otros blénidos, ya que puede llegar a tener muchas coloraciones. Para distinguirlo de otras especies, es necesario que nos fijemos en los «cuernos», que tienen 5 ramificaciones.

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Barcelona

Blava

An underwater environment to discover!

The urban beaches, breakwaters and jetties in the ports of a big city like Barcelona conceal unique natural treasures that are easy to discover and very accessible for engaging in underwater activities.

Scuba divers who live near these places often drive many kilometres in polluting vehicles to practise scuba diving far from their homes. With these underwater routes in the city, we want to conduct an exercise in sustainability and share underwater Barcelona with citizens who engage in this sport.

Just a few metres from the buildings, over the beaches and breakwaters, you can see and enjoy countless animals, plants, seaweed and other characteristically Mediterranean organisms.

Even though these habitats receive heavy pressure from the city, they also have a great deal of biodiversity thanks to the introduction of sediments and artificial structures, which serve as veritable biotopes. This facilitates the proliferation of teeming marine life and unique habitats which people are often unaware of and scuba divers never suspect are there, so we want to share them and invite you to get to know them through this guide to underwater routes.

We are suggesting six scuba diving routes so you can discover these unique underwater urban spaces and their fauna, which are as important and enduring as any other, with the goal of having divers recognise this as part of the city.

Welcome to Blue Barcelona!

Supported by Barcelona City Council

Ajuntament de
Barcelona

Contents

Barcelona Blava

Good scuba diving practices

Safety tips

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Pág. 53

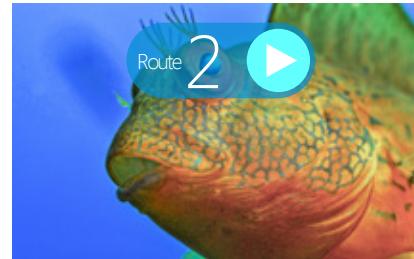
Routes

Parc del Fòrum. Swimming zone of Barcelona Fòrum pool

Route 1

Parc del Fòrum.
Outside the swimming zone

Route 2

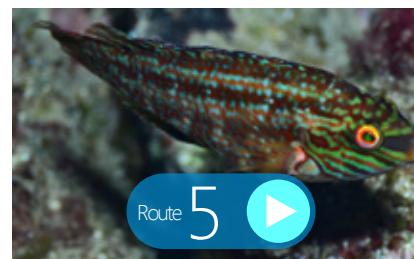
Mar Bella jetty

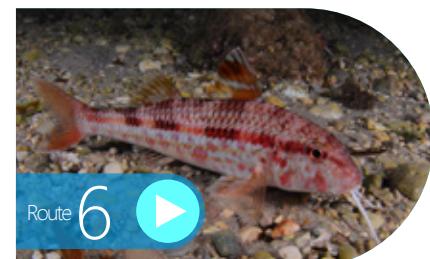
Route 3

Route 4

Route 5

Route 6

Nova Icària beach.
Bogatell breakwater

Nova Icària beach.
Olympic Port jetty

Hotel W jetty

Barcelona

Blava

Good scuba diving practices

With goal of making sure that your presence alters the marine ecosystem the least possible, we would like to offer basic tips on good scuba diving practices. It is the responsibility of everyone who engages in this sport, as ambassadors to the sea, to keep the environment intact, respect its inhabitants and leave the place you visit the same as it was before you went there.

Below is a series of recommendations and actions to guarantee sustainable scuba diving:

Don't disturb and touch the animals. The goal of your dives is to observe and, if possible, take pictures of the different marine organisms, but never to interfere with them.

Feeding the animals is a bad idea. If you feed them, you are altering their natural behaviour and therefore the ecosystem.

Be sure not to harm or run into the environs with your fins or other accoutrements you are carrying. Try to keep optimal control of your buoyancy.

The sea's resources, either living or dead, belong to the sea. Do not take seashells or stones as a memento.

The only memento you should take with you is any rubbish, plastic or pollutants that you may find there, as long as this does not harm the environment or risk your or others' safety.

Supported by Barcelona City Council

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Barcelona

Blava

Safety tips

1. Make sure you're in good health. Being physically fit is essential to being safe and avoiding accidents.

2. Count the number of dives you do per day. The maximum recommended number of dives per day is two, and you should spend at least five hours on the surface between dives.

3. Plan your dives to avoid scares. To avoid accidents, you should plan the dive properly and execute it according to that plan.

4. Avoid diving if you are congested. This could slow down the pressure compensation and harm your sinuses and ears, and stop descending if you feel discomfort in your sinuses or ears.

5. Listen to your body and respect your limits. You have to be aware of your limits and skills as a scuba diver, and of the risks associated with diving.

6. Breathe as much as you need to while diving and avoid holding your breath. Avoiding holding your breath is essential to avoid CO₂ intoxication and pulmonary overpressure.

7. Wait to do strenuous physical activity another time. In the 12 hours before and after diving, it's best not to do anything too strenuous or climb more than 600 metres above sea level.

Supported by Barcelona City Council

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona

Blava

Safety tips

8. Save freediving for another day. Never do freediving the same day you've scuba dived, because exposing your body to the pressure again without expelling air will make it difficult for your body to eliminate the residual nitrogen, and this could lead to injuries and accidents due to decompression.

9. Hydrate yourself. You should be well hydrated both before and after diving, because although it may seem counter-intuitive, being underwater can be extremely dehydrating.

10. Avoid consuming drugs and alcohol. Drugs and alcohol alter your cognitive and physiological functioning and expose you to risk when diving.

11. Check your equipment. Check often that your diving equipment is in good shape and works properly to avoid scares.

12. Get training with qualified instructors. You'll be safer if you get more training, and always seek instructors who are properly qualified to equip you with more tools and knowledge of the activities you engage in.

And always remember that you have to obey the laws, instructions and recommendations that regulate scuba diving, as determined by the governing and regulatory bodies of the place you are diving. Look for a well-known diving centre and inform yourself in advance!

Supported by Barcelona City Council

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Routes

Route 1 2 3 4 5 6

Barcelona
Blava

Route 1

Parc del Forum

Swimming zone of Barcelona Fòrum pool

Difficulty
easyMax. depth
-6 mDistance
200 mEntry to sea
foot/ladder

You can easily enter the water on this route from the many ladders found here. Look for the entry point the closest to the diving centre just across from the FECDAS headquarters. Once you are equipped and in the water, you can head to the first pylons or columns by swimming along a bottom no more than 3 metres deep with rubble, where you'll find many species. The most frequent ones include schools of salema porgy,

Bursatella leachii

white seabream, two-banded seabream, gilt-head bream, flathead grey mullet and wrasse like the *Syphodus tinca* and *Syphodus rostratus*. As a curiosity in this first zone, you can find the allochthonous sea slug species *Bursatella leachii* from the sea hare family, which is known for reaching sizes of up to 25 cm.

Beyond the columns, a bottom made of rocks and granite blocks plunges suddenly until reaching a depth of around 6 metres; it then moves towards a muddy zone which is easily stirred up, blurring the views, so it is important to keep floating and flapping your fins. It is easy to find the species *Gobius xantocephalus* on this mud.

Location

Routes

Route 1**2****3****4****5****6**

Barcelona Blava

Parc del Fòrum.

Swimming zone of Barcelona Fòrum pool

Keep heading along this bottom south-southwest and you'll see how it gradually descends. Along the way, you may be lucky enough to find a serpent eel, *Ophisurus serpens*. After 100 metres, you can go in the opposite direction. You'll gradually ascend along the granite blocks on your left. Attractive species like the sea slug *Felimare picta*, the *Placida cremoniana* and the *Antiopella cristata* poden can be found on this sea floor.

Gradually go back until you reach the columns again, where you can see Tripterygium, blennioids and perhaps a small scorpion fish. As you're about to come out on the ladder and end your dive, you can have fun in the shallow water looking for larger species.

Did you know that...

Felimare picta

The *Felimare picta* is a large sea slug that can often be found in the Banys del Fòrum zone. Its colouring, which can range from greenish grey to blue or yellow, is due to and varies because of its food.

Seek... and find!

Gobius xanthocephalus

Gobius xanthocephalus. This is a fish no longer than 8-10 cm with an elongated, cylindrical body. Its characteristic colouring, with small red spots in a line over a white body and a yellow/gold head, is noticeable because it is one of the most appealing gobies for pictures.

Clues: look for them on sandy bottoms near small stone refuges.

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Routes

1 **Route 2**

3

4

5

6

Barcelona
Blava

Route 2

Parc del Fòrum

Outside the swimming zone

Difficulty
mediumMax. depth
-12 mDistance
600 mEntry to sea
platform

You can easily enter the water on this route from any point in the Fòrum swimming zone, but we suggest doing it from the first platform, jumping directly into the water. Once you're equipped and in the water, head to the area with the stone blocks right in front of you and look for the first opening (like a series of passageways) between them. We recommend going along the surface here, because these passageways are not very

Parablennius pilicornis

deep, plus you will avoid using up your air and can see the plentiful fauna living in these habitats: small Sparidae, flathead grey mullet, wrasse, colourful ornate wrasse and the always likeable and curious blennioids. We recommend taking this passageway only if the sea's conditions allow it because it is so shallow. If waves are breaking it may be impossible.

The *Parablennius pilicornis* is a fairly common blennioid in these waters. It is curious, has varying colours and stands out for its little tentacles often in 5 branches. They are easy to find in this passageway.

Once you've gotten past this stretch, you'll start the descent heading towards the tip of the cross-wise breakwater on the jetty, going over the sand. While heading there, don't forget to look at both the sand and the water column, as they both provide interesting sights. You'll reach the

Location

Routes

1 **Route 2**

3

4

5

6

Barcelona Blava

Parque del Fòrum.

Outside the swimming zone

submerged part of the breakwater and should follow it along its stone and block base, while starting your way back and the most important part of the dive. Throughout this entire route, you'll see the jetty's blocks and stones underwater, along with their characteristic fauna. The stone will be on your

right and the sand on your left. You will gradually ascend and find yourself once again at the entrance of the swimming zone of the Fòrum, where you'll go as you head back. You can conclude by enjoying the views of the rubble-strewn bottom near the exit ladder, where you'll finish the dive.

Did you know that...

Barracuda *Sphyraena sphyraena* tend to swim in schools.

The outer sandy part of this area harbours surprises in the water column, such as the 'flying fish', a predatory fish. Given the lay of the land and the environmental factors here, like the breakwater, the sandy bottom and the freshwater outlet on the coast, these are the perfect conditions for swimming species like seabass *Dicentrarchus labrax*, porgy *Dentex dentex*, leer fish *Lichia amia*, barracuda *Sphyraena sphyraena*, and greater amberjack *Seriola dumerili*. They are all visible if you keep your eyes peeled - they're quick swimmers!

Seek... and find!

Placida cremoniana

Placida cremoniana, an orange and black sea slug that feeds on some seaweed species in the Fòrum, can be spotted among the concrete blocks covered with green seaweed near the surface. Even though they are a striking orange colour, their small size - just 1 cm - may make it difficult to identify them.

This sea slug has the capacity to retain the chloroplasts from the seaweed it eats and take advantage of their photosynthesis. Chloroplasts are cell organelles found in all seaweed and plants which are in charge of transforming solar energy into food via photosynthesis. *Placida cremoniana* has the ability to take advantage of these plant organelles and benefit from them as if they were photovoltaic panels!

Clues: look for their characteristic orange colour among the seaweed on which they feed.

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Routes

1 2 Route 3 4 5 6

Barcelona
Blava

Route 3

Mar Bella jetty

Difficulty
mediumMax. depth
-5/-10 mDistance
650/600 mEntry to sea
from beach
from boat

Two possible routes have been planned from this diving point: one by foot from the beach and another by boat.

Blennioid. *Parablennius pilicornis*

For the beach route, you can enter the water with the breakwater on your left and follow along it, swimming among the underwater blocks until reaching the edge of the swimming zone, which is marked with yellow buoys. Once you reach the underwater breakwater, go over it and swim 60 metres east-southeast until you reach two platforms 6-8 metres deep. Swim around the platforms and go back to the beach following the breakwater on the right side, as shown on the map.

For the route by boat, approach the breakwater, follow it southwest and return back to the boat by turning around behind the platforms, while enjoying exploring them. Among the submerged blocks of the breakwater, you can see a sandy bottom inhabited by blennioids, gobies, Sparidae, octopuses and other organisms that use this type of substrate to feed, reproduce and seek shelter.

Location on foot

Location by boat

Routes

1 2 **Route 3** 4 5 6

Barcelona
Blava

Mar Bella jetty

These platforms have cavities you can go through, although this increases the difficulty of the dive because you are going through a structure with a physical ceiling that prevents direct access to the

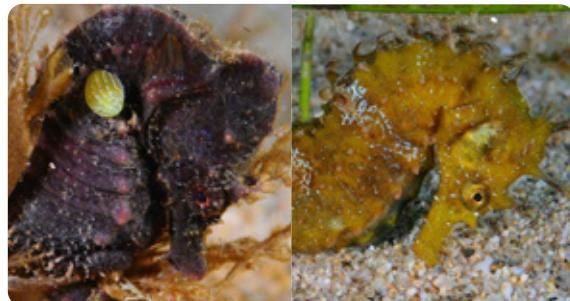
surface. We suggest that you use precaution and make sure you have the experience needed to do a dive of this type, with its associated risks.

Did you know that...

The concrete blocks that are used to build the breakwaters are a refuge for a wide variety of organisms that colonise these surfaces and become hotspots of marine biodiversity. You can find a wide variety of sponges, bryozoans, seaweed, tube annelids, octopuses and even seahorses, among other organisms, inhabiting these manmade spaces.

Seek... and find!

Hippocampus hippocampus

Hippocampus guttulatus

At this diving point, specifically on the underground platforms, you can find two seahorse species: *Hippocampus hippocampus* and *Hippocampus guttulatus*. One of the most interesting features of seahorses is their ability to seem invisible thanks to their camouflaged skin. This skin is covered in spikes and spots which imitate the textures and colours of their surroundings, which enables them to hide amidst the marine plants and go unnoticed by their predators.

Clues: they tend to imitate seaweed movement. Look carefully to see what is seaweed and what isn't.

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Routes

1 2 3 **Route 4** 5 6Barcelona
Blava

Route 4

Nova Icària beach

Bogatell breakwater

Difficulty
easyMax. depth
-6-8 mDistance
600 mEntry to sea
from beach

You can start this dive on the beach, next to the Bogatell breakwater on Nova Icària beach. Enter the water with the breakwater on your left and go around 100 metres; here the bottom will mainly be sandy with a few stones. Go as far as the underwater stone bar. Once you find the bar, go along its side (with the bar on your left) until the end, where the water will be 6-8 metres deep. There, you'll find the breakwater with a rounded

Diplodus puntazzo

tip, which you can follow to search for flora and fauna. This route is around 200 metres long. Once you're finished, go back the same way (instead of going back along the side of the jetty, if you want you can take a diagonal route until reaching the centre of the beach).

The most common swimming species are two-banded seabream (*Diplodus vulgaris*), white seabream (*Diplodus sargus*), salema porgy (*Sarpa salpa*), damselfish (*Chromis chromis*), seabream (*Oblada melanura*), sheephead bream (*Diplodus puntazzo*), striped seabream (*Lithognathus mormyrus*), flathead grey mullet (*Chelon labrosus*), striped red mullet (*Mullus surmuletus*), anemone goby (*Gobius incognitus*) and scorpion fish (*Scorpaena porcus*).

Location

Routes

1 2 3 **Route 4** 5 6Barcelona
Blava

Nova Icària beach.

Bogatell breakwater

It is also common to find cnidaria like the beadlet anemone (*Actinia equina*), *Aiptasia couchi* and the one known as the Christmas tree hydroid (*Pennaria disticha*). If you look amidst the rocks, you may see a warty crab (*Eriphia verrucosa*).

Did you know that...

Eriphia verrucosa

The warty crab (*Eriphia verrucosa*) is exclusively found in shallow water where the waves break, where it takes refuge in crevices. It used to be a highly prized species for cuisine and was very common on the northwest Mediterranean coasts, but it is currently a protected species and capturing it is forbidden. However, its population has now begun to drop because of predation from the blue crab (*Callinectes sapidus*), which is capable of devouring it.

Seek... and find!

*Diplodus vulgaris**Diplodus sargus*

Do you know how to distinguish between a white seabream (*Diplodus sargus*) and a two-banded seabream (*Diplodus vulgaris*)? They are both silvery coloured with oval bodies and thick lips, but white seabream have a pattern of fine cross-wise lines along their bodies that are more or less easy to spot and a small black spot at the base of their tails. In contrast, the two-banded seabream has thin gold lines and two very characteristic vertical black strips, one at the base of the tail and the other behind the head.

Clues: the presence of two-banded seabream on rocks may indicate the presence of white seabream under them!

**Guide to the most
common species on
Barcelona's coast**

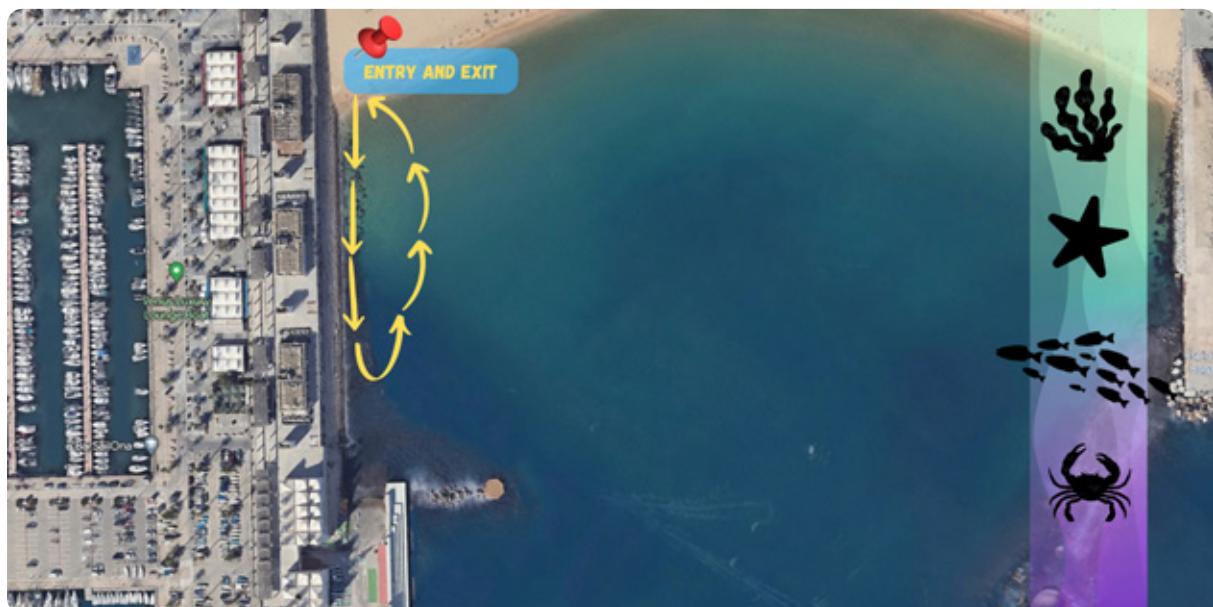
Routes

1 2 3 4 **Route 5** 6Barcelona
Blava

Route 5

Nova Icària beach

Olympic Port jetty

Difficulty
easyMàx. depth
-4 mDistance
250 mEntry to sea
from beach

On this route, you can enter the water easily from Nova Icària beach in front of the cylindrical AEMET Regional Branch building. The starting point of the route is next to the steps near the jetty. Once you're equipped and in the water, go along the jetty around 3-4 metres as the water gradually gets deeper, while always trying to get near the substrate with the wall of stones and blocks on your right. In the first 50 metres, you'll find a primarily

Symphodus roissali

sandy area with some stones, where you can particularly see organisms adapted to sandy bottoms, such as striped red mullet (*Mullus surmuletus*), anemone goby (*Gobius incognitus*), wide-eyed flounder (*Bothus podas*), tubular sea cucumbers (*Holothuria tubulosa*) and sailfin dragonets (*Callionymus pusillus*).

As you keep going, the rocky area will become larger, leaving many little nooks and crannies among the rocks which serve as shelter and habitat for many other species. Approximately 90 metres further on, you will find an entrance ramp that is used for boats in the Olympic Port, before approaching it we must turn around. The most common swimming species here are twobanded

Location

Routes

1 2 3 4 **Route 5** 6Barcelona
Blava

Nova Icària beach.

Olympic Port jetty

seabream (*Diplodus vulgaris*), five-spotted wrasse (*Syphodus roissali*), peacock wrasse (*Syphodus tinca*), salema porgy (*Sarpa salpa*), sheephead bream (*Diplodus puntazzo*) and damselfish (*Chromis chromis*). If you look among the nooks and crannies in the rock, you can find red-black triplefin (*Tripterygion tripteronotum*), rusty blenny (*Parablennius sanguinolentus*), anemone goby (*Gobius incognitus*), ringneck blenny (*Parablennius pilicornis*) and mystery blenny (*Parablennius incognitus*). You can also find anemones like

Aiptasia couchii and different seaweed species like *Padina pavonica*, *Halopteris scoparia*, *Colpomenia sinuosa*, *Dictyota cyanoloma* and *Ulva rígida*. The most common invertebrates include purple sea urchin, tubular sea cucumbers, different snail species, cnidaria like *Oculina patagonica* (a species which is believed to be invasive which clings to the rocks and displaces autochthonous species) and sea slugs like *Felimare picta* or less commonly *Antiopea cristata*. On the way back, retrace your path until you reach the beach.

Did you know that...

Colpomenia sinuosa

Ulva rigida

The presence of the *Colpomenia sinuosa* seaweed along with the *Ulva rígida* seaweed may indicate a level of pollution or change in the environment.

Colpomenia sinuosa is a brownish, globular-shaped seaweed that looks like a tiny brain, while *Ulva rígida* is a green seaweed that looks like lettuce leaves. Both grow over rocky bottoms or hard substrates near the surface.

Seek... and find!

Antiopea cristata

A somewhat uncommon but very spectacular species that can be seen is the *Antiopea cristata* sea slug. Its body is a translucent light brown colour with two white lines running along it, and the cerata (protuberances sticking out of its body) are translucent and have a blue tip. Unlike the majority of sea slugs, the cerata of this species do not sting.

Clues: it lives on rocky bottoms where the shade reaches and prefers areas with a bit of hydrodynamism (moving water) starting at a depth of 6 metres.

**Guide to the most
common species on
Barcelona's coast**

Routes

1 2 3 4 5 Route 6

Barcelona
Blava

Route 6

Hotel W jetty

Difficulty
mediumMax. depth
-18 mDistance
250 mEntry to sea
from boat

You have to enter the water on this route via a boat because the beach is quite far away and there is no other way to get there. The diving point is across from the W Hotel, around 30 metres from the breakwater. Start your descent here until you reach the base of the jetty, where the stone blocks reach the sand and you're at a depth of 17.5 metres. Once there, head south-southwest parallel to the base of the jetty, which will be on your right side, for around 100 metres.

Mullus surmuletus

This first stretch has a sandy bottom covered with different stone blocks, which means it harbours a wide variety of species. The most frequent fish species include schools of damselfish, salema porgy, white seabream, two-banded seabream and combers, as well as Mediterranean rainbow wrasse and striped red mullet (*Mullus surmuletus*) stirring up the bottom with their characteristic white barbs in search of food. One feature of this zone is the presence of orange gorgone (*Leptogorgia sarmentosa* and *Eunicella gazella*), which tend to be found at a depth of 15 metres or more. Other common invertebrate species include tubular sea cucumbers (on the sandy bottom), spiny starfish (*Coscinasterias tenuispina*) and some sea slug species like *Cratena peregrina* and *Edmundsella pedata*. In small somewhat isolated stones at the base of the jetty, you may see a seahorse (*Hippocampus guttulatus*).

Location

Routes

1 2 3 4 5 **Route 6**

Barcelona Blava

Hotel W jetty

On the way back, retrace your steps, but stay closer to the jetty. You'll gradually ascend along the stone blocks on your left at a depth of around 12 metres, and go back and swim the 100 metres in the opposite direction. In this rockier zone, you can find large anemones (*Anemonia viridis*), which are characterised by their long green tentacles with purple tips, as well as purple sea urchins, starfish and octopuses (*Octopus vulgaris*) hidden among the

rocks. It is also common to find *Aplysia depilans* next to photophilic seaweed like *Dityota dichotoma*, which it feeds on. The most common fish you can find on top of and hidden amidst the rocks are *Parablennius pilicornis* and *Gobius incognitus*.

To finish the dive, ascend near the rocks and go back to the boat on the surface.

Did you know that...

Hippocampus guttulatus

Seahorse males are in charge of carrying pregnancies to term in their bellies, and after a period of 4-5 weeks they give birth to 1,000-2,000 tiny seahorses all at once, which measure just 1-2 millimetres long.

Seek... and find!

Parablennius pilicornis

Parablennius pilicornis is a small blenniid with an elongated body and large, movable eyes. It has no scales and its body is instead covered with mucus. The colour of its body can vary according to its sex, whether it's in heat or its stress level, and it is always found on the substrate (the benthos) making serpentine movements. These animals are extremely curious, so if you find a specimen and remain still for a few seconds, they'll come up to you unafraid! This also makes them really photogenic fish!

Clues: they can be confused with other blennioids because they can have such varied colouring. To distinguish them from other species, look at their 'horns', which have 5 branches.

**Guide to the most
common species on
Barcelona's coast**

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Guia

d'espècies més comunes
al litoral barceloní

- ▶ Els que viuen subjectes al substrat i les roques
- ▶ Els que trobem encauats
- ▶ Els que trobem a la sorra
- ▶ Els que neden a prop del fons
- ▶ Els que trobem a la columna d'aigua

Sabella spallanzanii
Hippocampus hippocampus

Plocamium cartilagineum

Guía

de especies más comunes
en el litoral barcelonés

- ▶ Las que viven sujetas al sustrato y las rocas
- ▶ Las que encontramos encuevadas
- ▶ Las que encontramos en la arena
- ▶ Las que nadan cerca del fondo
- ▶ Las que encontramos en la columna de agua

Els que viuen subjectes al substrat i les roques
Las que viven sujetas al sustrato y las rocas
Species found in the water column

Lithophyllum incrustans

Ellisolandia elongata

Peyssonnelia rosa-maria

Dictyota cyanoloma

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Dictyota dichotoma

Colpomenia sinuosa

Padina pavonina

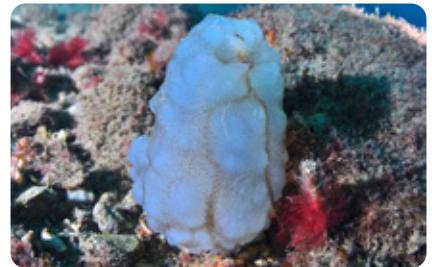
Ulva rigida

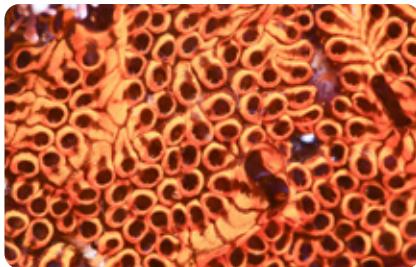
Acetabularia acetabulum

Phallusia mammillata

Botrylloides

Branchiomma luctuosum

Echinaster sepositus

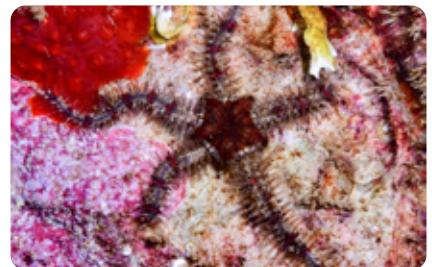
Marthasterias glacialis

Coscina sterias tenuispina

Ophiothrix fragilis

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Paracentrotus lividus

Actinia equina

Anemonia viridis

Oulastrea sp

Epizoanthus arenaceus

Leptogorgia sarmentosa

Eunicella gazella

Pennaria disticha

Palaemon elegans

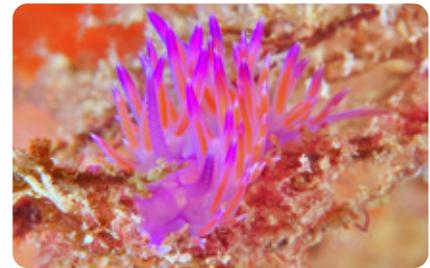
Calcinus tubularis

Hexaplex trunculus

Flabellina affinis

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Cratena peregrina

Antiopella cristata

Placida cremoniana

Felimare picta

Bursatella leachii

Gobius incognitus

Gobius cobitis

Aidablennius sphynx

Parablennius gattorugine

Parablennius zvonimiri

Parablennius pilicornis - diferents colors

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

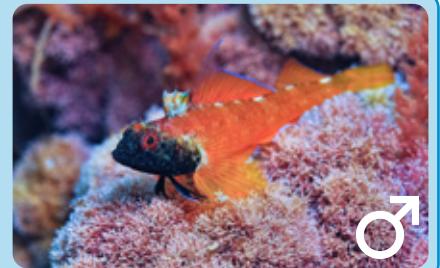
Tripterygion melanurus

Tripterygion delaisi

♀

♂

Tripterygion tripteronotus

Mullus surmuletus

Hippocampus guttulatus

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní
Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés
Guide to the most common species on Barcelona's coast

Conger conger

Els que trobem encauats Las que encontramos encuevadas Burrowing species

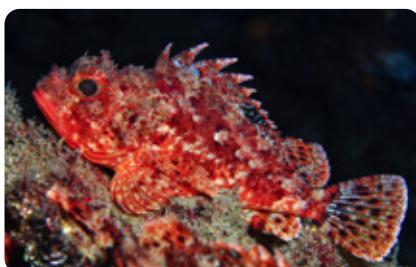
Apogon imberbis

Scorpaena scrofa

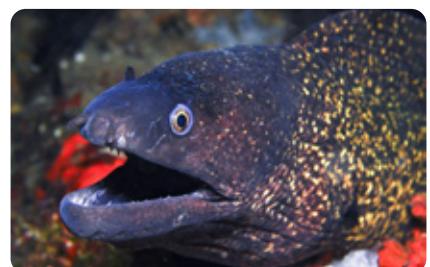
Scorpaena notata

Tripterygion melanurus

Muraena helena

Octopus vulgaris

Eriphia verrucosa

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní
Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés
Guide to the most common species on Barcelona's coast

Bothus podas

Els que trobem a la sorra Las que encontramos en la arena Sand-dwelling species

Tritia reticulata

Sepia officinalis

Torpedo torpedo

Ophisurus serpens

Gobius geniporus

Pomatoschistus bathi

Synodus saurus

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Syphodus cinereus

Els que neden a prop del fons
Las que nadan cerca del fondo
Species that swim near the bottom

Chromis chromis

Diplodus vulgaris

Coris julis

♀

♂

Diplodus sargus

Thalassoma pavo

♀

♂

Oblada melanura

Barcelona Blava

Itineraris

Itinerarios

Routes

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Sarpa salpa

Serranus cabrilla

Serranus scriba

Syphodus roissali

Syphodus tinca

Syphodus rostratus

Syphodus mediterraneus

Syphodus ocellatus

Labrus merula

Mullus surmuletus

Sparus aurata

Dentex dentex

Itineraris

Itinerarios

Routes

Barcelona Blava

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní

Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés

Guide to the most common species on Barcelona's coast

Cotylorhiza tuberculata

Els que trobem a la columna d'aigua Las que encontramos en la columna de agua Species found in the water column

Aurelia aurita

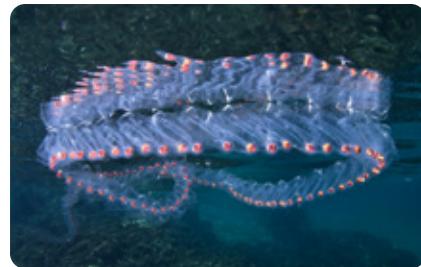
Rhizostoma pulmo

Pelagia noctiluca

Salpa maxima

Chelon sp

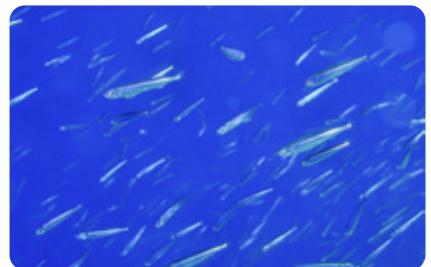
Spicara maena

Boops boops

Atherina sp

Itineraris

Itinerarios

Routes

Barcelona Blava

Índex | Índice | Contents

Guia d'espècies més comunes al litoral barceloní
Guía de especies más comunes en el litoral barcelonés
Guide to the most common species on Barcelona's coast

Trachurus trachurus

Chromis chromis

Seriola dumerili

Sphyraena viridensis

Barcelona Blava

6 itineraris de **submarinisme**
per a descobrir

6 itinerarios de **submarinismo**
para descubrir

6 **scuba diving** itineraries
to discover

Barcelona Blava - 6 itineraris de submarinisme per a descobrir, és un treball de la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques, l'Ajuntament de Barcelona i Barcelona Activa.

Barcelona Blava - 6 itinerarios de submarinismo para descubrir, es un trabajo de la Federación Catalana de Actividades Subacuáticas, el Ayuntamiento de Barcelona y Barcelona Activa.

Barcelona Blava - 6 scuba diving itineraries to discover is by the Catalan Federation of Underwater Activities, the Barcelona City Council and Barcelona Activa.

Fotografies/Fotografías/Photographs: Xavier Salvador - Susi Navarro - Guillermo Álvarez

Disseny i maquetació/Diseño y maquetación/Design and layout: maloca-ce.com

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona
Con el apoyo del Ayuntamiento de Barcelona
Supported by Barcelona City Council

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

